

Cl. Filion: *L'existence historique de Jésus et le rationalisme contemporain.* Bloud, Paris, 64 str. 1909. Fr. 0'60.

Teorija, koja je nijekala realni opstanak Kristov, danas više nije aktualna, ali ipak imade svojih pristaša (A. Kalthoff, W. B. Smith, P. Jensen). Stoga si je pisac uzeo za zadaću da istraži temelj i dokaze te teorije, te dolazi do zaključka, da nijekanje historijske egzistencije Kristove nema niti najmanjega oslona u povjesti, nego je produkt fantazije i, kako Filion kaže, „une monstruosité“.

Mgr. Mignot archevêque d'Albi: *L'Église et la critique.* Lecoffre — Gabalda, Paris, 1910, str. 315, cijena Fr. 3'50.

Učeni pisac u prvom poglavlju raspravlja: o religioznom razvoju s obzirom na jedno novo djelo: psihološka baza religije, objava i čudo, proročanstvo, Krist, dogme. U poglavljima: „Kritika i tradicija“ i „Crkva iznanost“ razlaže, da Crkva ne odsudjuje znanstveno istraživanje nego ga odobrava i potiče na nj. U zadnjem poglavlju: „Biblija i vjere“ pokazuje, da se jasnije vidi transcendentnost judaizma i kršćanstva nakon što smo upoznali njihovu povjest i njihov odnošaj spram drugih religija.

Dr. von Ruville: *Zurück zur heiligen Kirche. Erlebnisse und Erkenntnisse eines Konvertiten.* Herm. Walther, Berlin W. 30. 1901. cijena M. 2'20.

Zaista čudno — koliko ih imade među katolicima, koji u Crkvi gledaju najvećeg protivnika svakog dobra. Je li to dolazi od temeljitoga i svestranoga proučavanja Crkve i njenih institucija? Ako je tako, zašto je onda protestantski

učenjак, historičar prof. dr. Ruville prije nekoliko tjedana konvertirao? Taj je učenjак prevalio put što vodi k Crkvi katoličkoj, te sada stoji na cilju i gleda natrag na prevaljeni put, na sve one prevsude, dvojbe i zapreke, koje je svladao. I te svoje doživljaje i spoznaje stavio je u knjigu, kojoj je naslov: *Natrag k svetoj Crkvi.*

U prvom poglavlju pripovijeda nam Ruville svoj „povratak k sv. Crkvi“. Poglavitito napominje dva razloga, koji su ga do toga doveli. Prvo to, što nije njegovoj težnji za odano i stalno štovanje Boga protestantizam udovoljio, jer su prot. crkve — osim oficijelnog bogoslužja — zatvorene, a kod samog bogoslužja propovijed zauzimlje najvažnije mjesto. Drugo, što se je odviše trpjelo sa crkvene prof. strane nijekanje božanstva Kristova. Jednom n. u je rekao neki svećenik u visokom položaju, da treba biti popustljiv, da dogme valja na neki način smekšati (man müsse die Dogmen sozusagen erweichen, str. 19), da se slabi kršćani ne odbiju. Ovaka razmatranja pa onda zbrka u vjerskim istinama, dovela ga je do spoznaje, da je neophodno nužna najviša i neovisna vlast naučavanja. Ali gdje će takovu naći?

U to vrijeme došlo mu u ruke djelo prof. Reinholda: „Der alte und der neue Glaube.“ Tu je, kako sam kaže, dobio prvi put pravu sliku o katol. Crkvi. Zgodno je što tom prilikom kaže učeni pisac, pa ću doslovce prevesti to mjesto. „Jasno sam uvidio, da sam bio od svoje mladosti krivo podučен o ovoj Crkvi. Sve je bilo drugačije, više puta upravo obratno nego se meni predočivalo. ... Upoznao sam, da učitelji, pastori, teologi ... ništa nisu